

Apoth. Dr Wolfgang HAGEN HEIN (Essen) — **Illustrierter Apotheker-Kalender 1954**. Deutscher Apotheker-Verlag Stuttgart. 38 Abbild. 40 bladz., 17 x 24,5 cm. Pr. 6.80 DM.

Door de goede zorgen van Mevrouw C. A. van der Wielen-Huber verschijnt jaarlijks bij Drukkerij de IJssel te Deventer een apotheekskalender, die zich door kunstzinnige opzet, uiterlijk en prijs uitstekend leent voor het verspreiden onder onze patiënten, om zo op beschaafde wijze een jaar lang in hun huiskamers en kantoren de aandacht op de apotheek te vestigen.

Dr F. F e r c h l begon in 1925 met de uitgave van een geïllustreerde apotheekskalender meer met het doel in de huiskamers en kantoren van de apothekers zelf, de aandacht te vragen voor het schoons, dat de geschiedenis van de pharmacie in de ruimste zin te bieden heeft. Na 1939 verscheen de kalender niet meer en waar Dr Ferchl in 1952 overleden is, wordt deze nu voortgezet door Apoth. Dr Wolfgang-Hagen Hein. Op 38 platen treft men afbeeldingen aan van alles, wat op de geschiedenis van de pharmacie betrekking heeft: vijzels, standpotten en -flessen, oude apotheken, titelprenten, portretten, schilderijen, enz. Wanneer ook weer als vroeger, aan het niet-Duitse taalgebied voldoende aandacht wordt besteed, dan zal de kalender na de wand te hebben gesierd, ook nog een rijke bron van materiaal aan afbeeldingen betekenen kunnen voor allen, die zich voor de apotheek en haar geschiedenis interesseren.

Dr P.H. Brans.

Dr D. A. WITTOP KONING. — **Nederlandse Vijzels**. — Uitgeverij Davo, Deventer, 1953, 156 bladz., waarvan 42 geïll., formaat 17 x 24 cm. Pr. geb. linnen fl. 12.50.

Over vijzels zijn in pharmaceutische tijdschriften artikelen gepubliceerd, een enkel proefschrift is er aan gewijd en in werken over klokken- en bronsgieterkunst wordt aan dit onderwerp wel aandacht geschonken. Collega Dr Wittop Koning heeft nu in een afzonderlijk boek de Nederlandse en Belgische vijzels besproken en hierbij vooral gelet op de versieringsmotieven zoals door Mevrouw M.M. Doorinck-Hocgenraad werd gedaan voor de vijzels die in Augustus 1952 te Zutphen waren tentoongesteld. Aan de hand van de versiering en de opschriften wordt beschreven de identificatie van niet gesigioneerde stukken. De vijzelgieters van Noord-Nederland, Nederlands Oost-Indië en het tegenwoordige België passeren, plaatselijk gerangschikt, de revue, waarna de opschriften worden besproken, verdeeld naar pharmaceutische onderwerpen, die met betrekking tot het huwelijk en die met spreuken of persoonsnamen samenhangen. Een chronologische lijst van Noord- en Zuid-Nederlandse vijzelgieters en hunne, vaak met elkaar verband houdende, familie's volgen dan, terwijl in de inleiding een overzicht wordt gegeven over de geschiedenis van de vijzels, de vorm en het gebruik, niet alleen bij de bereiding van geneesmiddelen in de apotheek.

Een niet onaanzienlijk aantal producten van

Noord- en Zuid-Nederlandse vijzelgieterskunst bevindt zich buiten deze gewesten en het is een goede gedachte geweest van de schrijver een samenvatting te geven in het Engels, Frans en Duits, die het pharmaceuten en kunsthistorici, die geen Nederlands kennen, mogelijk maakt hun vijzels te identificeren. Mogen zij allen, evenals recensent, het boekje met veel genoegen lezen en gebruiken.

Dr P.H. Brans.

Günther ROENNEFAHRT — **Geliebte Sonderlinge**. Zwanzig Bilder von Carl Spitzweg mit Versen von Günther Roennefahrt. — F. A. Herbig Verlagsbuchhandlung, Berlin-Grünewald. — 48 blz. — Pr. gecartonneerd DM. 4.20.

Dit schattige boekje bevat twintig afbeeldingen, waarvan één in kleuren (nl. de Alchemist), van schilderijen van Apotheker Carl Spitzweg (1808-1885). Bij ieder schilderij heeft G. Roennefahrt een passend gedichtje gevoegd en besluit met een eveneens in verzen gevat slotwoord « An die Leser » waarvan wij enkel volgende strophen willen aanhalen:

Es heisst: dem Meister recht zu danken
und seine Absicht zu verstehn,
der Welt, der lauten oder kranken,
besinnlicht einmal nachzugehn.

Es heisst: der Menschen kleine Schwächen
auch Fehler nicht zu übersehn
und niemals von der Oberflächen
verständnislos sich abzdrehn.

Van C. Spitzweg is destijds in de Apothekerkalender van de Ned. Mij t.b. der Pharmacie (1941) een gekleurde afbeelding van « De verliefde provisor » verschenen. Dit schilderij staat niet in dit boekje, echter wel een paar andere, waarvan het architectonisch kader er aan herinnert nl. « Späte Heimkehr » en « Honoratiore ». Wij vinden er ook het zeer bekende « Der Bibliothekar », dat getuigt van zachte humor.

Wie van mooie dingen houdt zal deze herinnering aan een bekende kunstenaar, die tevens apotheeker was, gaarne bezitten.

P. V.

Harold N. MOLDENKE, Ph. D. Curator of the Herbarium New York Botanical Garden and Alma L. MOLDENKE, B. A. Biolog. Dpt. Evander Childs High School — **Plants of the Bible**. — The Chronica Botanica Co, Waltham, Mass. U.S.A. 1952. 95 afb. XX + 364 blz. — Pr. geb. 7 \$ 50.

Over de planten uit de Bijbel is enorm veel geschreven; ook in vroegere eeuwen. Het eerste samenvattende boek over Bijbelse planten werd reeds in 1566 geschreven door Levinus Lemmens (Lemnius) en in Moldenke's boek worden, afgezien van de geraadpleegde bijbeluitgaven, bijna 600 bronnen geciteerd.

De twee schrijvers (het echtpaar Moldenke) hebben twaalf jaar van ernstige en zeer kritische studie aan dit werk gewijd en geven ons een lange